

матеріали V Междунар. науч.-практ. конф., Ярославль, 27—28 февр. 2014 г. / Упр. культуры мэрии г. Ярославля [и др.] (Ярославль : Индиго, 2014. 159 с.) та під тією самою назвою — матеріали VI Междунар. науч.-практ. конф., Ярославль, 26—27 февр. 2015 г. / Упр. культуры мэрии г. Ярославля [и др.] (Ярославль : Индиго, 2015. 175, [1] с.).

Бібліогеографія покажчика: Дніпропетровськ, Донецьк, Київ, Луцьк, Москва, Одеса; Санкт-Петербург, Харків, Миколаїв; Чернівці, Хмельницький, Юрьєв, Ярославль.

Для ґрунтовнішого ознайомлення з історією та проблематикою українського законодавства допитливий користувач зможе звернутися до публікацій, надрукованих у журналах різних років видання, що зберігаються у фонді Наукової бібліотеки університету, як-от: "Бюлетень Міністерства юстиції України", "Вестник права", "Византийское обозрение", "Вісник Академії правових наук України", "Вісник Академії праці і соціальних відносин Федерації профспілок України", "Вісник Запорізького національного університету", "Вісник Конституційного Суду України", "Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Юридичні науки", "Вісник Львів-

ського університету. Серія юридична", "Вісник прокуратури", "Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ", "Вісник Університету внутрішніх справ", "Віче", "Государство и право", "Журнал Министерства юстиции", "Известия вузов", "Науковий вісник Чернівецького університету", "Науковий вісник Юридичної академії Міністерства внутрішніх справ", "Правоведение", "Право України", "Российский судья", "Юридический вестник", "Юридичні науки" та інші.

Забезпечення вишу новою літературою, а особливо періодичними виданнями, свідчить про виважене ставлення керівництва до комплектування фондів бібліотеки. Рецензований бібліографічний покажчик насамперед стане в пригоді студентам, які знайдуть у виданні чітку матрицю для виконання будь-яких навчальних завдань. Безперечний інтерес становить праця і для професійних юристів.

Інноваційним доповненням у покажчику, на нашу думку, стали б додатковий список літератури, котрої бракує у фонді Наукової бібліотеки, та веб-бібліографія. Втім, попри певні побажання, пропонується праця є гідним внеском у бібліографію та біобібліографію видатних діячів України.

Наталія Солонська,

кандидат історичних наук, старший науковий співробітник НБУВ,

e-mail: solonska.n@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1444-9354>

Надійшла до редакції 20 жовтня 2020 року

БІБЛІОТЕЧНА СПРАВА

УДК 01+025.32]:061.2(73)APA_Style](045)
DOI: 10.36273/2076-9555.2020.10(291).14-20

Юрій Левченко,

кандидат історичних наук,

завідувач відділу інформаційно-бібліографічної роботи

Наукової бібліотеки НПУ ім. М. П. Драгоманова,

e-mail: hjcj@i.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6431-7275>

Людмила Стебліна,

завідувач відділу каталогізації документів

Наукової бібліотеки НПУ ім. М. П. Драгоманова,

e-mail: lib-katalog@npu.edu.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5774-978X>

Стиль Американської психологічної асоціації (APA Style): із практичного досвіду підготовки методичних рекомендацій

У статті висвітлено практичний досвід укладання методичних рекомендацій "Стиль Американської психологічної асоціації", підготовлених фахівцями Наукової бібліотеки Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова (НБ НПУ ім. М. П. Драгоманова) для науковців, викладачів, аспірантів і студентів навчального закладу, які прагнуть оформлювати наукові праці за таким стилем. Здійснено порівняльний аналіз APA Style з ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 "Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання" та ДСТУ 8302:2015 "Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні вимоги та правила складання". APA Style — це самостійний стиль оформлення наукових публікацій, створений для використання в англomовному науковому середовищі, елементи якого (бібліографічний опис, цитування, посилання, референс) від 2017 р. застосовують під час оформлення наукових праць. Відповідно, він має власні правила складання бібліографічних описів, оформлення цитат і посилань, укладання списку використаної літератури. Зіставлення й порівняння елементів бібліографічного опису APA Style та зон і елементів бібліографічного запису ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 дає змогу розкрити їхню структурну схожість, що відрізняється

розташуванням цих елементів, а також допоможе створити безпомилковий україномовний (кириличний) варіант бібліографічного запису за цим стилем. Оформлення цитат і посилань у тексті наукової роботи майже не відрізняється від загальноприйнятих в українській науці, відмінним є лише їх оформлення в тексті. Список використаної літератури в APA Style укладається винятково за алфавітом і має конкретну назву — "Список посилань". Проблему внесення до списку літератури джерел, написаних кириличним, арабським, китайським чи індійським шрифтом, розв'язано через транслітерацію латиницею.

Ключові слова: APA Style; бібліографічний опис; елементи бібліографічного опису; цитування; посилання; список використаної літератури; транслітерація; референс

Постановка проблеми. Стил ь Американської психологічної асоціації (далі — APA Style) бере початок від 1929 р., коли було опубліковано інструкції для авторів "Психологічного бюлетеня" (Psychological Bulletin) Американської психологічної асоціації (American Psychological Association) щодо написання й оформлення наукових праць. Розробники документа ставили за мету уніфікувати компоненти наукового тексту й зробити його зручним для читання. За 20 років видано "Посібник з публікації Американської психологічної асоціації (Publication Manual of the American Psychological Association), що офіційно ознаменував початок APA Style.

В Україні APA Style розпочали активно вивчати та впроваджувати в науковий обіг наприкінці 2017 р., коли Міністерство освіти і науки України (МОН) затвердило нові "Вимоги до оформлення дисертацій" (далі — Вимоги). Зокрема, в п. 11 розділу 3 зазначено, що "бібліографічний опис списку використаних джерел у дисертації може оформлятися здобувачем наукового ступеня за його вибором з урахуванням Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015 "Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання" або одним зі стилів, віднесених до рекомендованого переліку стилів оформлення списку наукових публікацій, наведеного у додатку 3" [1]. Додаток "Рекомендований перелік стилів оформлення списку наукових публікацій" містить 11 міжнародних стилів, що відображають усі галузі наукових досліджень, зокрема й APA Style.

Мета статті полягає в поширенні практичного досвіду, здобутого під час підготовки методичних рекомендацій із використання APA Style під час оформлення наукових праць.

Для досягнення мети виконано такі **завдання**: 1) розглянуто специфіку елементів APA Style, що від 2017 р. використовують під час оформлення наукових праць; 2) проведено порівняльний аналіз оформлення елементів бібліографічного опису, цитування та посилання APA Style з традиційним оформленням за ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 та ДСТУ 8302:2015.

Виклад основного матеріалу дослідження. Перше ознайомлення з міжнародними стилями цитувань і посилань відбулося під час перекладу англomовної інформації про всі 11 стилів, згаданих у Вимогах. Головною метою було опрацювати інформацію так, аби в разі потреби допомогти читачам Наукової бібліотеки НПУ ім. М. П. Драгоманова (далі — Наукової бібліотеки) скласти список літератури за одним з обраних стилів. Ознайомлення із міжнародними стилями уможливило висновок, що MLA Style, APA Style, Chicago Style, Harvard Style, ACS Style, AIP Style, IEEE Style, Vancouver Style, OSCOLA, APS Style

і Springer MathPhys Style мають власні правила складання бібліографічних описів і посилань, що структурно подібні до звичних українським науковцям ДСТУ ГОСТ 1.7:2006 та ДСТУ 8302:2015, а суттєвою їх відмінністю є розташування основних елементів опису.

У 2017 р. МОН видало Наказ № 1286 "Про надання доступу вищим навчальним закладам і науковим установам, що знаходяться у сфері управління Міністерства освіти і науки України, до електронних наукових баз даних", котрий спонукав українських науковців до практичного використання міжнародних стилів цитувань і посилань, а також регламентував можливість доступу до наукометричних баз даних Scopus та Web of Science у вітчизняних закладах вищої освіти [2].

Від 2017 р. НПУ ім. М. П. Драгоманова отримує через МОН та Державну науково-технічну бібліотеку України вільний доступ до зазначених ресурсів. Відтоді Наукова бібліотека розпочала популяризацію Scopus та Web of Science серед професорсько-викладацького складу університету. Для цього в Інформаційно-бібліографічному відділі створено Сектор (від 2020 р. — Відділ) підтримки наукових досліджень, працівники якого консультують науковців університету щодо використання Scopus та Web of Science для ознайомлення із закордонними дослідженнями та їх застосуванням під час роботи над власними науковими розвідками. У тому самому році видано ректорський наказ, згідно з яким професорсько-викладацькому складу університету рекомендовано публікувати статті в іноземних журналах, що входять до Scopus та Web of Science, з метою поширення вітчизняних освітніх і педагогічних надбань серед світової академічної спільноти.

У наступні два роки APA Style поступово розпочали використовувати викладачі університету під час підготовки наукових статей для іноземних журналів педагогічної тематики, що здебільшого практикують саме цей стиль [3, с. 164]. Відповідно, до Інформаційно-бібліографічного відділу НБ НПУ ім. М. П. Драгоманова часто звертаються викладачі з проханнями допомогти оформити список використаної літератури за APA Style, крім того, вже з'являються дисертації, захищені при спеціалізованих вчених радах університету, списки використаної літератури яких оформлено за APA Style [4]. З огляду на це, а також, щоб уникнути помилок, котрих припускаються автори, які здійснюють опис самостійно, наприкінці 2019 р. перед бібліографами постало завдання розробити комплекс прикладів бібліографічних описів за APA Style для різноманітних видів джерел, котрі використовують під час написання статей, дисертацій, монографій тощо.

Спочатку фахівці планували скласти прості приклади бібліографічних описів за APA Style (книг, статей, дисертацій, авторефератів, електронних ресурсів тощо) і виставити їх на сайті Наукової бібліотеки для користування. Під час компонування прикладів і поглибленого ознайомлення з APA Style, прийшло розуміння того, що бібліографічно цей стиль, як і ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 має власні правила складання, тому постала потреба доповнити приклади методичними вказівками. Варто зауважити, що наявність вказівок до бібліографічних прикладів частково зумовлена й потребами викладачів, котрі запитували, як правильно зробити опис використаного джерела, адже у прикладах, отриманих від журналу, їх немає. Ця обставина спонукала сформулювати прості для розуміння правила, після ознайомлення з якими читач зможе самостійно скласти бібліографічний опис. Перші правила бібліографічних описів за APA Style створено на основі україномовних методичних рекомендацій із міжнародних стилів цитування та посилання, виданих упродовж 2016—2018 рр. [5; 6; 7].

Правила роз'яснюють структуру побудови бібліографічних описів, алгоритми написання/укладання основних їх елементів та особливості використання знаків пунктуації. Відповідно, створено приклади опису книг, авторефератів, дисертацій, статей із книг, збірників, журналів і газет. Коли україномовні напрацювання вичерпалися, а наявні правила не давали всеосяжних відповідей на численні запитання, довелося звертатися до англomовних першоджерел. Найважливішим із них став офіційний сайт стилю — APA STYLE [8]. Ресурс допоміг не лише заповнити прогалини у правилах, а й значно розширити кількість видів бібліографічного опису, додавши приклади опису багатотомних видань, законодавчих документів, електронних ресурсів (окрема стаття з інтернету, статті з інтернет-енциклопедії, блог), а також правила та приклади для опису архівних документів.

Інформація з офіційного сайту допомогла краще зрозуміти специфіку бібліографічного опису за APA Style та здійснити переклад його елементів і складників українською мовою (табл. 1).

Таблиця 1

Переклад назв елементів бібліографічного опису за APA Style

Елементи бібліографічного опису за APA Style	
Англomовний елемент	Український переклад
Author (author, editor, compiler, organization or government agency)	Автор (автор, редактор, укладач, організація або державне агентство)
Date	Дата
Title — title; — subtitle; — information of edition number, title of book, volume, editor, translator, compiler (book)	Назва — назва; — підзаголовок (підназва); — інформація про номер видання, том, редактора, перекладача, упорядника (книга)
Source — information of publication location, publisher, DOI (book); — information of author, editor, translator, compiler, title of book, edition number, volume, page range (book article); — title of journal, volume, issue, page range, DOI (journal/newspaper article); — site name, URL (websites article)	Джерело — інформація про місце видання, видавництво, індекс DOI (книга); — інформація про автора, редактора, перекладача, упорядника, назва книги, номер видання, том, сторінковий діапазон (стаття з книги); — назва журналу, том, випуск, сторінковий діапазон, індекс DOI (статті з журналу, збірника, газети); — назва сайту, URL (стаття з вебсайта)

В українській бібліографії традиційними зонами та елементами бібліографічного запису¹ за ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 є:

Заголовок бібліографічного запису

— ім'я особи, назва організації, уніфікована назва позначення документа

Зона назви та відомостей про відповідальність

— основна назва;

— паралельна назва;

— відомості, що стосуються назви;

— відомості про відповідальність;

— перші відомості;

— наступні відомості

Зона видання

— відомості про видання;

— відомості про відповідальність, що стосуються видання;

— відомості про відповідальність, що стосуються додаткових відомостей про видання

Зона специфічних відомостей

Зона вихідних даних

— місце видання;

— назва видавця;

— дата (рік) видання

Зона фізичної характеристики

— специфічне позначення та обсяг матеріалу

Зона серії

— основна назва серії;

— відомості, що стосуються назви серії;

— відомості про відповідальність, що стосуються серії

Зона приміток (режим доступу)

¹ Бібліографічний запис складається із заголовка та бібліографічного опису.

Зона стандартного номера (або його альтернативи) та умов доступності

— Міжнародний стандартний номер книги (ISBN);

— Міжнародний стандартний номер серіального видання (ISSN) [9, арк. 10—11; 10, с. 120—121].

Співвідношення елементів і зон біографічних описів APA Style та ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 таке:

Автор — заголовок бібліографічного запису.

Дата — дата (рік) видання (Зона вихідних даних).

Назва — основна назва; відомості, що стосуються назви (Зона назви та відомостей про відповідальність). Додатково може містити: відомості про відповідальність (Зона назви та відомостей про відповідальність); відомості про видання (Зона видання).

Джерело:

Під час опису книг — місце видання, назва видавця (Зона вихідних даних).

Під час опису статей із книги — заголовок бібліографічного опису; основна назва, відомості, що стосуються назви; відомості про відповідальність (Зона

назви та відомостей про відповідальність); відомості про видання (Зона видання); місце видання, назва видавця (Зона вихідних даних); специфічне позначення та обсяг матеріалу (Зона фізичної характеристики).

Під час опису статей із журналів, збірників, газет — основна назва (Зона назви та відомостей про відповідальність); специфічне позначення та обсяг матеріалу (Зона фізичної характеристики).

Під час опису електронних ресурсів — основна назва (Зона назви та відомостей про відповідальність); Зона специфічних відомостей.

Зіставлення та порівняння елементів бібліографічного опису APA Style та зон і елементів ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 дає змогу створити безпомилковий кириличний (україномовний) варіант бібліографічного запису за APA Style.

Наступним постало питання перекладу та встановлення відповідності між основними й факультативними елементами бібліографічного опису за APA Style відповідно до ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 (табл. 2).

Таблиця 2

Встановлення відповідності назв до елементів бібліографічного опису за APA Style

Назви елементів бібліографічного опису за APA Style		
Англomовний елемент	Дослівний переклад	Відповідник за ДСТУ ГОСТ 7.1:2006
Основні елементи		
Subtitle	Підзаголовок (підназва)	Відомості, що стосуються назви
Edition number	Номер видання	Відомості про видання
Page range	Сторінковий діапазон	Сторінки
Факультативні елементи		
Retrieved from	Отримано з	Режим доступу
no date (n. d.)	немає дати (н. д.)	без дати (б. д.)

Окремо зауважимо про переклад факультативного елементу "In". Серед чинних україномовних методичних рекомендацій і прикладів бібліографічних описів за APA Style його переклад здійснюють різними способами — "В", "У книзі", "В кн.". Фактично "In" використовують для опису статей, що входять до великих видань (книг, неперіодичних збірників, енциклопедій, довідників); елемент вказує на їхнє місце розташування. Відповідно, найлогічнішим відповідником для нього є україномовний варіант "У книзі". Однак цей елемент використовують для опису електронних ресурсів, зокрема електронної книги, інтернет-енциклопедії (Вікіпедія) та інтернет-словника. Враховуючи зазначене, варто вживати його дослівний (нейтральний) переклад, тобто — "В", без прив'язки до книг.

Слід наголосити, що в аналітичному описі за ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 у п. 7.1.10 цей елемент позначено двома навіскісними ризками "///". Аналітичний бібліографічний опис складається з областей і елементів, наведених у визначеній послідовності. Перед відомостями про документ, у якому вміщено складову частину, застосовують з'єднувальний елемент: знак дві навіскісні ризки з пробілами до і після нього" [9, арк. 48]. Зі свого боку, у ДСТУ 8302:2015 у п. 4.9.1 зауважено: "У бібліографічних посиланнях на складник документа у формі аналітичного опису розділовий знак "дві навіскісні ризки" ("///") можна

замінювати крапкою, а відомості про документ (його назву), в якому розміщено складник, виділяти шрифтом (наприклад, курсивом)" [11, с. 3].

Грунтовне вивчення офіційного сайту APA Style уможливило висновок, що цей стиль є не лише видом укладання бібліографічних списків чи цитування й посилання, а повноцінним інструментом оформлення наукових публікацій. Він охоплює такі компоненти: формат оформлення документа, графіка, таблиці та малюнки, посилання в тексті, список літератури, пунктуація, орфографія та принципи перенесення слів, використання великих літер, вживання цифр, вживання курсиву та лапок, скорочення, оформлення списків тощо.

APA Style передбачає використання трьох видів цитувань у науковій роботі. Це:

— парафраз — переказ, виклад тексту своїми словами;

— цитата — невеликий уривок опублікованого твору (до трьох рядків тексту);

— блокова цитата — уривок опублікованого твору, що складається з трьох і більше рядків тексту.

Оформлення цитат за APA Style в тексті наукової роботи майже не відрізняється від загальноприйнятих — текст цитати береться в лапки, а після нього в дужках зазначають інформацію про автора та джерело. Кожен вид цитування має особливості оформлення в тексті наукової роботи: парафраз не береться в лапки; цитата береться в лапки; блокова цитата не береться в лапки,

однак подається з нового рядка з абзацним відступом (0.5 дюйма = 1.27 см) та подвійним міжрядковим інтервалом [5, с. 38—39]. Позначення в тексті *посилань* здійснюється після цитати за системою "автор — дата", в якій у круглих дужках "()" зазначають: прізвище автора, дату створення цитованого джерела та номер сторінки (у разі потреби) [12]. Наприклад: (Левченко. 2020, с. 32). У такий спосіб цитована наукова праця визначається за автором і датою публікації у списку використаної літератури ("Списку посилань"), що складається в алфавітному порядку. У разі, якщо прізвище автора вже було згадано в абзаці чи реченні дослідження, APA Style дає змогу в посиланні зазначити лише рік видання праці та сторінки, на які посилається автор. Наприклад: "За Б. Гершунським педагогічна теорія — це логічна впорядкована система знань про закономірності та зв'язки педагогічних об'єктів (1998, с. 37)".

За ДСТУ 8302:2015 бібліографічні посилання за місцем розташування в документі поділяються на внутрішньотекстові, підрядкові та позатекстові. Незалежно від виду вони мають такі елементи:

- заголовок бібліографічного запису (ім'я автора);
- основна назва документа;
- відомості про відповідальність (інформація про осіб і/або організації, що брали участь у створенні документа);
- відомості про повторність видання (інформація про зміни та особливості цього видання відносно попереднього);
- вихідні дані (відомості про місце видання (випуску), видавця та рік випуску документа);
- позначення й порядковий номер тому, номера чи випуску документа, якщо є посилання на твір або публікації з багаточастинного (багатотомного чи серіального) документа;
- відомості про обсяг (кількість сторінок) документа (у разі посилання на нього загалом);
- назву документа (журналу, збірника, газети тощо), в якому опубліковано об'єкт посилання (наприклад, статтю);
- відомості про місцезнаходження об'єкта посилання — номер сторінки в документі (у разі посилання на його частину);
- примітки (у посиланні на електронний ресурс, депоновану наукову працю тощо) [11, с. 4—6].

Отже, найпоширенішим способом оформлення внутрішньотекстових посилань є цифрове позначення. Зокрема, за ДСТУ 8302:2015: "Якщо в тексті згадують конкретну частину тексту документа, після неї можна зазначити (у квадратних дужках) порядковий номер позатекстового бібліографічного посилання та сторінку, на якій подано цей об'єкт посилання. Між поданими відомостями проставляють знак "кома" [11, с. 7]. Відповідно, цифрове позначення має таку форму: у квадратних дужках "[]" дві цифри, перша відповідає номеру наукової праці у списку використаної літератури, а через кому та малу літеру "с." — друга, що вказує конкретну сторінку(ки) праці, на яку посилається чи яку цитує автор [13, с. 14].

Найочевиднішими відмінностями оформлення внутрішньотекстових посилань APA Style та ДСТУ 8305:2015 є:

- використання круглих дужок "()" замість квадратних "[]";
- прізвище автора(ів) (редактора, укладача, назва організації чи назва наукової праці) заміняє цифрове позначення джерела у списку посилань;
- у посиланні додається дата публікації джерела;
- відсутність прізвища автора(ів) у посиланні, якщо його прізвище вже було згадано в тексті наукової праці.

У бібліографії під час укладання списку використаної літератури до наукових праць найчастіше застосовують два основних критерії: за алфавітом та за порядком посилання в тексті. Крім того, є ще чотири способи побудови бібліографічного списку: систематичний, хронологічний, за розділами роботи, за видами джерел [10, с. 220—221]. Обов'язковим елементом є наскрізна нумерація, що слугує для зв'язку бібліографічного запису з посиланнями в тексті дослідження.

В APA Style список використаної літератури має конкретну назву — "Список посилань", окрім того, сформовано чіткі правила його укладання:

- список укладають в алфавітному порядку;
- усі типи видань (архівні документи, книги, статті, інтернет-документи тощо) розташовують в одному списку;
- список не нумерується;
- міжрядковий інтервал списку — подвійний;
- кожен бібліографічний запис вирівнюється по лівому краю рядка;
- якщо бібліографічний запис охоплює кілька рядків, тоді наступні вирівнюються з відступом 1,25 см;
- якщо список посилань містить кілька праць одного автора, тоді записи розташовуються у хронологічному порядку за роками видання за зростанням;
- якщо наведено назви праць одного автора за однією й тією самою датою, то до року видання додають маленьку літеру а, б, в, г...;
- якщо автори мають однакові прізвища та ініціали, для їх розрізнення додають повні імена [5, с. 42—43; 7, с. 77].

APA Style створено для використання в англomовному науковому середовищі, тому якщо цитовану іноземну працю написано кириличним, арабським, китайським чи індійським шрифтом, список бібліографічних посилань потрібно транслітерувати латиницею. В оформленні наукових праць цей елемент APA Style перенесено без адаптації та застосовується у форматі *референсу* (References) — транслітерованого латиницею варіанта списку використаної літератури [14, с. 3—4]. Це призвело до появи двох паралельних списків — "Списку використаної літератури" (кирилицею) та References (латиницею). Наявність референсу має важливу наукову мету — "включення статей наукового фахового видання в обіг наукової інформації та коректного індексування публікацій наукометричними системами" [15, арк. 9].

Висновки. APA Style — це самостійний стиль оформлення наукових публікацій, елементи якого (бібліографічний запис, цитування, посилання, референс) від 2017 р. активно впроваджують в українському академічному середовищі. Зважаючи на те, що стиль створювався та розвивався в англійському науковому просторі, нині триває процес адаптації його елементів до вимог оформлення наукових праць вітчизняних дослідників.

Зіставлення та порівняння елементів бібліографічного опису APA Style та зон і елементів ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 дає змогу розкрити їх структурну схожість та створити безпомилковий україномовний варіант бібліографічного запису за цим стилем. Оформлення цитат і посилань у тексті наукової роботи за APA Style майже не відрізняється від

загальноприйнятих в українській науці. Відмінним є тільки зовнішній вигляд їх оформлення в тексті. За APA Style список використаної літератури укладають винятково за алфавітом, і він має конкретну назву — "Список посилань". Проблему внесення до списку іноземної літератури, написаної кириличним, арабським, китайським чи індійським шрифтом, було розв'язано через транслітерацію латиницею. В українську науку цей елемент APA Style перенесли без адаптації та застосовують у формі референсу.

Отже, порівняння APA Style з ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 та ДСТУ 8302:2015 щодо укладання бібліографічних описів, оформлення цитат і посилань дає змогу розкрити їхні спільні й відмінні риси й краще зрозуміти правила стилю, щоб адаптувати його до потреб українських науковців.

Список використаної літератури

1. *Про затвердження* Вимог до оформлення дисертацій : наказ Міністерства освіти і науки України № 40 від 12 січня 2017 р. // Верховна Рада України. Законодавство України : вебсайт. — Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/Laws/show/z0155-17> (дата звернення: 19.10.2020). — Назва з екрана.
2. *Про надання доступу вищим навчальним закладам і науковим установам, що знаходяться у сфері управління* Міністерства освіти і науки України, до електронних наукових баз даних : наказ Міністерства освіти і науки України № 1286 від 19 вересня 2017 р. // ЄвроОсвіта : вебсайт. — Режим доступу: <http://www.euroosvita.net/prog/print.php/prog/print.php?id=5387> (дата звернення: 19.10.2020). — Назва з екрана.
3. *Каркатсаніс Т. В.* Вимоги до наукових публікацій з педагогіки в міжнародних англійських рецензованих виданнях / Т. В. Каркатсаніс // Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітніх школах. — 2016. — Вип. 51. — С. 164—173.
4. *Кушнірук С. А.* Розвиток категоріально-поняттєвого апарату дидактики у педагогічній науці України (20—90-ті рр. XX ст.) : дис. ... д-ра пед. наук / Кушнірук Світлана Анатоліївна ; Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. — Київ, 2019. — 716 арк.
5. *Міжнародні правила цитування та посилання в наукових роботах : методичні рекомендації / автори-укладачі:* О. Боженко, Ю. Корян, М. Федорець ; редколегія: В. С. Пашкова, О. В. Воскобойнікова-Гузєва, Я. Є. Сошинська, О. М. Бруй ; Науково-технічна бібліотека ім. Г. І. Денисенка Національного технічного університету України "Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського", Українська бібліотечна асоціація. — Київ : УБА, 2016. — 117 с. — Режим доступу: http://www.kspu.edu/FileDownload.ashx/International%20style%20citations_2017.pdf?id=d1b22a28-96eb-4ca4-9ac7-8e29a393b9fb (дата звернення: 19.10.2020). — Назва з екрана.
6. *Рекомендації з оформлення бібліографічних списків літератури за міжнародними стандартами / уклад. А. Савенко.* — Чернігів : НБ ЧНТУ, 2017. — 35 с. — Режим доступу: [http://library2.stu.cn.ua/Files/downloadcenter/%D0%94%D0%BE%D0%BF%D0%BE%D0%B2%D1%96%D0%B4%D1%8C%20%D0%B4%D0%BB%D1%8F%20%D1%81%D0%B0%D0%B9%D1%82%D1%83%20\(1\)-ilovepdf-compressed.pdf](http://library2.stu.cn.ua/Files/downloadcenter/%D0%94%D0%BE%D0%BF%D0%BE%D0%B2%D1%96%D0%B4%D1%8C%20%D0%B4%D0%BB%D1%8F%20%D1%81%D0%B0%D0%B9%D1%82%D1%83%20(1)-ilovepdf-compressed.pdf) (дата звернення: 19.10.2020). — Назва з екрана.
7. *Болкотун З. А.* Стандарти оформлення бібліографічних посилань / З. А. Болкотун // Наука України у світовому інформаційному просторі. — 2018. — Вип. 15. — С. 73—79.
8. *Style and grammar guidelines // APA STYLE : website.* — Mode of access: <https://APA Style.apa.org/> (viewed on: 19.10.2020). — Title from the screen.
9. *Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання : ДСТУ ГОСТ 7.1:2006.* — [Чинний від 2007.07.01]. — Київ : Держспоживстандарт України, 2007. — 64 арк.
10. *Женченко М.* Загальна і спеціальна бібліографія : навчальний посібник / М. Женченко. — Київ : Жнець, 2011. — 255 с.
11. *Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні вимоги та правила складання : ДСТУ 8302:2015.* — [Чинний від 2016.07.01]. — Київ : ДП "УкрІДНЦ", 2016. — 16 с.
12. *Autho-Date Citation System // APA STYLE : website.* — Mode of access: <https://APAStyle.apa.org/style-grammar-guidelines/citations/basic-principles/author-date> (viewed on: 19.10.2020). — Title from the screen.
13. *Складання бібліографічних посилань за Національним стандартом України ДСТУ 8302:2015 (загальні правила) : методичні рекомендації / уклад. О. Г. Пустова ; за ред. О. О. Цокало, Д. В. Ткаченко.* — Миколаїв, 2018. — 56 с. — Режим доступу: https://lib.mnau.edu.ua/info5/2018/Opisan_metod_2018_web.pdf (дата звернення: 19.10.2020). — Назва з екрана.
14. *Оформлення списку бібліографічних посилань до наукової роботи. Стиль Американської психологічної асоціації (APA Style) : методичні рекомендації / уклад.: В. В. Степико, С. Г. Винокурова ; Київський національний університет культури і мистецтв ; Наукова бібліотека.* — Київ, 2018. — 14 с. — Режим доступу: http://lib.knukim.edu.ua/wpcontent/uploads/2018/10/APAstil_vs_DSTU-2015.pdf (дата звернення: 19.10.2020). — Назва з екрана.
15. *Лобузін К. В.* Фахові видання НБУВ: міжнародні вимоги до представлення наукових публікацій (пам'ятка редактору наукового фахового видання) / К. В. Лобузін // Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського : вебсайт. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/sites/default/files/basicpage_files/201503_basicpage_files_mat/journal_memory.pdf (дата звернення: 19.10.2020). — Назва з екрана.

Yuriy Levchenko, Lyudmila Steblina

**Style of the American Psychological Association (APA Style):
practical experience in preparing methodical recommendations**

The article is devoted to the disclosure of practical experience in compiling methodological recommendations "Style of the American Psychological Association", prepared by the Scientific Library for scientists, teachers, graduate students and students of the National Pedagogical Dragomanov University who want to design their research papers.

A comparative analysis of APA Style with DSTU GOST 7.1:2006 "Bibliographic record. Bibliographic description. General requirements and rules of compilation" and DSTU 8302:2015 "Information and documentation. Bibliographic link. General requirements and rules of assembly". APA Style is an independent style of design of scientific publications, created for use in the English-speaking scientific environment, elements of which (bibliographic description, citations, references) since 2017 began to be actively implemented in the design of scientific papers. Accordingly, he has his own rules for compiling bibliographic descriptions, citations and references, and compiling a list of references.

Comparison of elements of bibliographic description of APA Style and zones and their elements of bibliographic record of DSTU GOST 7.1:2006 allows to reveal their structural similarity which differs in an arrangement of these elements. Comparison of elements of bibliographic description of APA Style and zones and elements of DSTU GOST 7.1:2006 allows to create an unmistakable Cyrillic (Ukrainian) version of bibliographic record according to this style. The design of citations and references in the text of scientific work is almost no different from the generally accepted in Ukrainian science. The only difference is their design in the text. The list of used literature in APA Style is compiled exclusively in alphabetical order, and has a specific name — "List of references". The problem of including in the list of literature written in Cyrillic, Arabic, Chinese or Indian font was solved through transliteration into Latin.

Keywords: APA Style; bibliographic description; elements of bibliographic description; citations; references; list of used literature; transliteration; reference

References

1. Ministry of Education and Science of Ukraine. (2017). Pro zatverdzhennya Vymoh do oformlennya dysertatsiyi : nakaz № 40 vid 12 sichnya 2017 r. *Verhovna Rada Ukrayini : vebсайт*, [online]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0155-17> [Accessed 19.10.2020].
2. Ministry of Education and Science of Ukraine. (2017). Pro nadannya dostupu vishchym navchal'nym zakladam i naukovym ustanovam, shcho znakhodyat'sya u sferi upravlinnya Ministerstva osvity i nauky Ukrayiny, do elektronnykh baz danykh : nakaz № 1286 vid 19 veresnya 2017 r. *YevroOsvita : vebсайт*, [online]. Available at: <http://www.euroosvita.net/prog/print.php/prog/print.php?id=5387> [Accessed 19.10.2020].
3. Karakatsani T. V. (2016). Vmogi do naukovih publikacij z pedagogiki v mizhnarodnih anglo-movnih recenzovanih vidannyah. *Pedagogika formuvannya tvorchoyi osobistosti u vishiy i zagalnoosvitnih shkolah*, 51, pp. 164—173.
4. Kushniruk S. A. (2019). *Rozvitok kategorialno-ponyayt'yevogo aparatu didaktiki u pedagogichnij nauci Ukrayini (20—90-ti rr. XX st.)*. PhD. Nac. ped. un-t im. M. P. Dragomanova.
5. Bozhenko O., Koryan Yu. and Fedorovets' M. (Comp.). (2016). *Mizhnarodni pravila cituvannya ta posilannya v naukovih robotah : metodichni rekomendaciyi* (V. S. Pashkova, O. V. Voskoboynikova-Huzyeva, Ya. Ye. Soshyn'ska and O. M. Bruy, Eds.). Kyiv: Ukrayins'ka bibliotekna asotsiatsiya, [online]. Available at: http://www.kspu.edu/FileDownload.ashx/International%20style%20citations_2017.pdf?id=d1b22a28-96eb-4ca4-9ac7-8e29a393b9fb [Accessed 19.10.2020].
6. Savenko A. (Comp.). (2017). *Rekomendatsiyi z oformlennya bibliografichnykh spyskiv literatury za mizhnarodnymy standartamy*. Chernihiv: NB ChNTU, [online]. Available at: [http://library2.stu.cn.ua/Files/downloadcenter/1%D0%94%D0%BE%D0%BF%D0%BE%D0%B2%D1%96%D0%B4%D1%8C%20%D0%B4%D0%BB%D1%8F%20%D1%81%D0%B0%D0%B9%D1%82%D1%83%20\(1\)-ilovepdf-compressed.pdf](http://library2.stu.cn.ua/Files/downloadcenter/1%D0%94%D0%BE%D0%BF%D0%BE%D0%B2%D1%96%D0%B4%D1%8C%20%D0%B4%D0%BB%D1%8F%20%D1%81%D0%B0%D0%B9%D1%82%D1%83%20(1)-ilovepdf-compressed.pdf) [Accessed 19.10.2020].
7. Bolkotun Z. A. (2018). Standarty oformlennya bibliografichnykh posylan'. *Nauka Ukrayiny u svitovomu informatsiyomu prostori*, 15, pp. 73—79.
8. American Psychological Association. (n. d.). Style and grammar guidelines. *APA STYLE : website*, [online]. Available at: <https://APAStyle.apa.org/> [Accessed 19.10.2020].
9. *Systema standartiv z informatsii, biblioteknoi ta vydavnychoi spravy. Bibliografichni zapys. Bibliografichni opys. Zahalni vymohy ta pravyla skladannia : DSTU HOST 7.1:2006*. (2007). Kyiv: Derzhspozhyvstandart Ukrainy.
10. Zhenchenko M. (2011). *Zahal'na i spetsial'na bibliografiya : navchal'nyy posibnyk*. Kyiv: Zhnets'.
11. *Informatsiia ta dokumentatsiia. Bibliografichne posylannia. Zahalni vymohy ta pravyla skladannia : DSTU 8302:2015*. (2016). Kyiv: DP "UkrNDNTs".
12. American Psychological Association. (n. d.). Author-Date Citation System. *APA STYLE : website*, [online]. Available at: <https://APAStyle.apa.org/style-grammar-guidelines/citations/basic-principles/author-date> [Accessed 19.10.2020].
13. Pustova O. H. (Comp.). (2018). *Skladannya bibliografichnih posilan za Nacionalnim standartom Ukrayini DSTU 8302:2015 (zagalni pravila) : metodichni rekomendaciyi* (O. O. Tsokalo and D. V. Tkachenko, Eds.), [online]. Available at: https://lib.mnau.edu.ua/info5/2018/Opisan_metod_2018_web.pdf [Accessed 19.10.2020].
14. Stepyko V. V. and Vynokurova S. H. (Comp.). (2018). *Oformlennya spisku bibliografichnih posilan do naukovoyi roboti. Stil Amerikanskoj psihologichnoyi asociaciyi (APA Style) : metodichni rekomendaciyi*. Kyiv: Kyivskyy natsional'nyy universytet kultury i mystetstv, [online]. Available at: http://lib.knukim.edu.ua/wpcontent/uploads/2018/10/APAstil_vs_DSTU-2015.pdf [Accessed 19.10.2020].
15. Lobuzina K. V. (2015). Fakhovi vydannya NBUV: mizhnarodni vymohy do predstavlenya naukovykh publikatsiy (pamyatka redaktoru naukovoho fakhovoho vydannya) *Nacionalna biblioteka Ukrayini imeni V. I. Vernadskogo : vebсайт*, [online]. Available at: http://nbuv.gov.ua/sites/default/files/basicpage_files/201503_basicpage_files_mat/journal_memory.pdf [Accessed 19.10.2020].

Надійшла до редакції 20 жовтня 2020 року